

Llegenda del gegant Farellàs - el Gegant del Pi

Caldes de Montbui

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Muntanya dell Farell
Emplaçament Des del nucli de Caldes, pujar per la carretera del Farell que mena a Sant Sebastià de Montmajor
Alçada: 739

Coordenades:

Latitud: 41.66117
Longitud: 2.13122
UTM Est (X): 427669
UTM Nord (Y): 4612522

Classificació

Número de fitxa 08033 - 198
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: publicada
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Fitxes associades:

[El Farell](#)

Autoria de la fitxa Laura Bosch Martínez
Data de registre de la fitxa: dj., 20/11/2008 - 01:00

Descripció

Llegenda que narra la gesta del gegant del Pi. Segons sembla, a Caldes, fa molts i molts anys vivia un home de gran corpulència i amb una força extraordinària, i el cor a la mà. Tots els calderins el coneixien amb el nom del Farellàs. Un dia, va haver de marxar de casa cap a Barcelona. En arribar a les portes, els burots el van aturar i li van demanar que per entrar havia de pagar el dret de passar la llenya de portava. El Farellàs, estranyat els explicà que allò que duia era el bastó per caminar. El que no sabien els burots és que com el Farellàs era tan gran, no en tenia prou amb un bastó, sinó que duia una branca de pi. Davant de la discussió establerta, en Farellàs es cansà i llença el seu bastó per dalt de les muralles de la ciutat. Els burots van establir una baralla amb en Farellàs, fins que davant de l'escàndol la guàrdia se l'endugué davant del governador de Barcelona, que per riure una estoneta li va proposar un tracte dient-li que si aconseguia guanyar a un criat seu el deixaria marxar tranquil·lament. En Farellàs acceptà el repte i es posà a menjar. Amb aquestes que el criat sarraí, en veure'l es posà a riure dient-li: ves menjant, ves, que d'aquí ja no tornaràs a sortir mai més. En voler atacar-lo, en Farellàs va agafar al sarraí, el va fer voltar enlaire i el llençà igual que ho havia fet amb el bastó fins els terrats de les cases. La gent, en veure això comença a cantar: "El gegant del Pi, ara balla ara balla, el gegant del Pi, ara balla pel camí. El gegant de la ciutat, ara balla, ara balla, el gegant de la ciutat, ara balla pel terrat".

Un cop això acabat i davant les exclamacions de la gent que havia vist aquesta gesta, el gegant marxà cap a Caldes, on arribà tant cansat que s'estirà per descansar una mica. El seu cos es convertí amb el pas del temps en la muntanya del Farell.

En una segona versió, es narra que al Mas del Farell, va néixer un gegant al qual posaren el nom de Fort, ja que tenia molta força. En fer-se gran, treballava la terra del mas, i un dia, mentre llaurava amb els bous, passà un gegant que anava a Barcelona, i que en veure'l va fer una fanfarronada en demostració de la força que tenia. En Fort, sense immutar-se tot aixecant els bous amb els que estava llaurant, va indicar-li el camí a seguir. El primer gegant, bocabadat, va demanar-li que l'acompanyés a Barcelona, ja que allí hi havia un moro que reptava a tots els forçuts i valents per lluitar contra ell, i així ho va fer. En arribar al portal de Barcelona, la guàrdia del portal demanaren un tribut per la llenya que duia. En Fort els va explicar que allò era el seu bastó i no un feix de llenya. Com que no s'entenien, en Fort va agafar el bastó i el va llençar més enllà de les muralles. El moro, assabentat va voler lluitar contra ell i així ho feren. En Fort va agafar el moro, que no va poder fer res i va sortir volant per damunt de les muralles, més enllà de les cases i terrats. La gent en veure'l, van començar a cantar amb alegria per haver-los desempallegat d'aquell ser per sempre més, la cançó del Gegant del Pi: "El gegant del Pi, ara balla ara balla, el gegant del Pi, ara balla pel camí. El gegant de la ciutat, ara balla, ara balla, el gegant de la ciutat, ara balla pel terrat".

Història

Sobre la gesta del "Fort Farell de la Muntanya" hi ha diferents versions. Els calderins l'any 1964 ja van triar el personatge del Farellàs, com a gegant de la vila, en record de l'hereu de Can Farell, masia que es troba damunt del turó del Farell, tot i que hi ha una versió que explica que tot el pujol és el cos petrificat del gran gegant català, que jeu estirat i que la muntanya s'anomena Farell.

Joan Amades (1987), en el seu apartat titulat "Gegants nans i altres entremesos", fa referència a la controvèrsia existent sobre l'origen del Gegant del Pi ja que durant molt de temps s'havia cregut que aquest personatge era propi de Barcelona concretament de la parròquia del pi. Amades explica com la tonada popular sobre el gegant del Pi va néixer d'una llegenda on s'expressa perfectament com el seu origen prové de Caldes de Montbui. Amades afegeix que la llegenda no és del tot imaginària, perquè es té coneixement que "al poble de Caldes hi havia viscut una família els membres de la qual eren exageradament alts d'estatura i entre ells n'hi devia haver un de talla encara més elevada, que ha envoltat el poble de la llegenda".

Bibliografia

- AMADES, J. (1987). Costumari Català. El curs de l'any. Volums I,II,III,IV, V. Salvat editores. Barcelona
- AMADES, J. (1969). Folklore de Catalunya (Costums i Creences. Ed. Selecta, S.A. Barcelona
- AMADES, J. (1979). Mitologia. Llibre dels somnis. Geografia fabulosa.
- AMADES, J. (1986). Les millors llegendes populars. Editorial Selecta, S.A. Barcelona.
- HERNÁNDEZ, J. i MONLEÓN, A.(2007). Visió històrica de Caldes de Montbui. pp 20-21. Ed. Ajuntament de Caldes de Montbui i Thermalia.
- Varis autors (1994). Els gegants de Caldes de Montbui. 30è aniversari. Ed. Ajuntament de Caldes de Montbui.

